

Den ljusnande framtid borde vara deras

– Här känner jag aldrig någon stress eller press. Här ser de mig och tar hänsyn till vad jag mår bra av och vill, säger Emma Brännbäck-Eklöf 17 år i Upplands Väsby. Hon är en av de 19 elever som fått en egen coach och en individuellt anpassad verksamhet i det nya samarbetet mellan socialtjänsten och skolan.

I ett och halvt år gjorde Emma ingenting annat än att vara hemma och umgås med sin mamma, gammelmormor och kompisar. Skolan orkade hon inte gå till och vad hon ville orkade hon inte ens tänka på.

Det var när hon var tretton år som det började bli tungt att klara av skolan. Då skilde sig hennes föräldrar. Men hon kämpade på ända till julen i nian, då gav hon upp, främst för att hon inte klarade av den stökiga skolmiljön.

– Jag försökte många gånger tala med lärarna, bad dem att jag kunde få sitta i lite lugnare miljöer, mer avskilt för att kunna koncentrera mig, Men de brydde sig aldrig och till slut kände jag bara uppgivenhet, berättar Emma.

Hon tycker att lärarna måste bli bättre på att respektera eleverna och göra mycket mer för att de ska må bra och kunna lära sig saker i skolan. Om en elev behöver lugnare miljö bör de göra allt för att försöka ordna det.

Emma fick ingen hjälp och slutade gå i skolan, orkade knappt upp på morgnarna och bestämde sig för att ta ett sabbatsår. Hon hade fått ett löfte om att få hjälpa till i en släktings affär och hade ett extrajobb med städning en dag i veckan. När det inte blev något av jobbet i affären blev hon besviken och orkade inte ens tänka framåt, dagarna bara gick.

– Jag tänkte aldrig på hur det skulle bli, jag orkade inte, jag visste inte vad jag skulle göra, säger Emma.

Emma säger att hon är folkskygg och inte klarar av att komma

Emma Brännbäck-Eklöf har fått en egen coach, Azarina Backström, som har hjälpt henne att få tillbaka tron på framtiden.

till nya miljöer med folk hon inte känner. Det var en bidragande orsak till att hon inte ville börja IV-programmet* efter nian.

– Innan jag började må dåligt tänkte jag att jag ville bli frisör, jag har alltid gillat att hålla på med hår, säger Emma.

Hon har också haft tankar om att bli artist.

– Jag har sjungit mycket när jag var yngre och min pappa spelar och har band, berättar Emma.

Men inget av allt det här orkade hon tänka på under det ett och halvt år som hon gick hemma utan vare sig skola eller jobb.

*IV-programmet: gymnasieprogrammet för dem som inte fått godkänt i grundämnen i grundskolan och inte kommer in på vanliga gymnasielinjer.

Nu börjar Emma återfå tron på framtiden. Orsaken är att hon i mars fick en egen coach i kommunens nystartade program *Vägval Ungdom*. Programmets uppgift är att fånga upp ungdomar 16–20 år som ligger i riskzonen för utanförskap, sociala problem och kriminalitet och ge dem individuell vägledning, struktur och en känsla av sammanhang i livet.

Emmas coach heter Azarina Bäckström och är studie- och yrkesvägledare och ungdomscoach. Innan hon började arbeta på Vilunda gymnasium, där hon varit i två och ett halvt år, arbetade hon ett tag inom socialtjänsten i Skarpnäck.

Azarina tycker det är väldigt bra att Upplands Väsby kommun, genom Väsby Valfärd nu satsat på en bättre samverkan mellan socialtjänst, polis och skola för att fånga upp ungdomar som inte går i skolan eller arbetar.

– Många ligger bara hemma, andra är fast i dataspelsberoende, en del hamnar snett i kriminalitet, några har panikångest eller andra problem som gör det svårt för dem att klara skolgång eller ett arbete. Vårt första mål är att få eleverna att börja reflektera över sin situation, vad de kan göra åt den och att de ska komma hit varje dag för individuellt anpassad verksamhet, säger Azarina.

– Kommer de inte till skolan eller svarar de inte när vi ringer åker vi alltid hem till dem för att prata. Det är skillnaden mot vanliga skolan, det är svårt att bli sedd om man inte dyker upp i skolan. Vi är övertygade om att det är viktigt att de känner sig behövda.

Därför försöker de också skapa arbetsuppgifter som att renovera stolar och hjälpa till med konferenser på skolan.

– Vårt mål är att möta ungdomarna där de är. Det viktiga är KASAM – en känsla av sammanhang och det arbetar vi mycket med. Vi arbetar också med belöningar som till exempel att de musikintresserade kan få mer studiotid. Vi låter dem också ta ansvar för sina val och hjälper dem att se konsekvenserna av de val de gör, berättar Azarina.

Den anpassade verksamheten kan vara studier, Emma studerar till exempel matte. Det kan också vara praktik eller helt enkelt matlagning vilket blivit väldigt populärt.

– Det roligaste här är att laga mat, berättar Emma och säger att hon kan tänka sig att arbeta med mat i framtiden.

Målet är just det, att ungdomarna ska få hjälp att hitta vad de vill göra. Målen nås genom delmål och det sker en kontinuerlig utvärdering. Samarbete sker med arbetsförmedlingen och med näringslivet för praktik- och lärlingsplatser och vidare stöd in i vuxenlivet.

Så hur har det då gått för Emma, som började här i mars?

– Jag mår mycket bättre i dag och kommer hit varje dag. Jag ångrar att jag hoppade av skolan och var borta så länge, men jag är väldigt glad att jag fick chansen att komma med i det här. Hade jag inte fått det hade jag aldrig kommit mig för att göra något. Nu har jag mer självförtroende och ser mina möjligheter. Jag tänker kämpa för att ta mina betyg, avslutar Emma och ler försiktigt.

Azarina känner en stor mening med sitt arbete.

– Det är underbart att se ungdomarna växa och veta att jag kan bidra till att ge de här ungdomarna långsiktigt stöd. I mitt arbete som studievägledare blir det mer flyktiga kontakter med eleverna, här kan jag följa dem och verkligen engagera mig, menar Azarina.

– Ryktet om oss sprider sig och nu kommer till och med ungdomar till oss och vill börja här, det ser vi som ett bra betyg på att det vi gör är bra och behövs. Styrkan med oss coacher är att vi ser, vi lyssnar och vi engagerar oss och ger ungdomarna framtidstro, att vi tror på dem och deras möjligheter, säger Azarina.

Azarina tycker också att det är viktigt att kunna anpassa verksamheter efter individer.

– Både skola och samhälle är bra på att släcka eldar. Det är synd, vi borde istället uppmuntra våra unga att tro på sina drömmar och på alla sätt hjälpa dem att nå dit, menar Azarina.

TEXT & FOTO: JANE MORÉN

Vägval Ungdom i Upplands Väsby

Verksamheten är ett samarbete mellan socialtjänsten och skolan och finns under Väsby Valfärd. Syftet är att få kontakt med ungdomar som varken studerar eller arbetar. För att fånga upp dem samkör man folkbokförings- och utbildningsregister.